

ÉS TEMPS DE PELAR EL SURO

La sureda és una comunitat vegetal dominada per l'alzina surera (*Quercus suber*) que ocupa l'espai biogeogràfic de la Mediterrània occidental on hi té la seva única representació, s'estableix a les àrees amb pluviositats superiors als 600 L/m² anuals, sempre en substrat silícic o algun de calcari descalcificat i defuig d'indrets massa freds. La sureda és doncs el més mediterrani de tots els boscos. Les alzines sureres són arbres de capçada esclarissada, permeable a la insolació i això fa que siguin boscos lluminosos amb un sotabosc de brucs, d'estepes i d'argelagues, plantes heliòfiles que hi troben el seu ambient adequat.

L'escorça de l'alzina surera és formada per tot de cèl·lules ja mortes i buides: la suberina, un biopolímer produït per les parets d'algunes cèl·lules vegetals la funció principal és actuar com a barrera protectora entre les plantes i l'ambient extern. Representa fins a un 50% de la composició química de les parets de cèl·lules suberitzades i que en no expulsar mai, van mantenint a la seva escorça engruixint la seva protecció que actua com a un aïllant tèrmic poderós. Gràcies al suro, les sureres rebroten després d'un incendi forestal, encara que tot quedi carbonitzat.

Aquesta escorça ignífuga és l'adaptació més evident d'arbres propis del clima mediterrani, amb els habituals incendis forestals, conferint-li la millor protecció per sobreviure com a individu en els incendis forestals, arribant a rebrotar les branques que tan sols tenen 3 cm de diàmetre gràcies al conjunt de gemmes repartides al llarg de tot l'arbre (epicòrmiques) protegides pel suro.

La sureda és un bosc en transició constant, tot i veure-la créixer enèrgicament no deixa de ser una comunitat secundària que no arribarà mai al clímax, és degut a les pertorbacions (antròpiques i naturals) que l'alzina surera pot seguir essent l'arbre dominant. De forma natural el foc hauria mantingut a ratlla les altres poblacions com l'alzina, els pins o fins i tot alguns roures que li feien competència; de la mà antròpica, ens avancem a aquest procés ecològic i les explotacions forestals actuen com a pertorbacions controlades: les estassades, el ratllat, la selecció per no crear competència a la surera i finalment la pela o lleva del suro, que explota el bosc en forma de pannes i sense tallar cap arbre.

La sortida més preuada avui dia és el tap de suro que s'aconsegueix a partir de la segona pela, Catalunya fabrica i comercialitza el 80% de taps de l'Estat. És un producte ecològic i sostenible, un element essencial perquè el vi no perdi qualitat i arribi en les millors condicions a la copa. La pela del suro està regulada per l'ORDRE 11 de maig de 1988, la seva gestió en millora i manté estable aquest bosc, afavorint la prevenció d'incendis forestals, reduint la intensitat i la propagació dels focs i potenciant la resiliència.

SERGI FONTSECA RIERA
Agent Major de Prevenció i Investigació d'incendis (La Selva)

Sureda a Arbúcies (Parc Natural del Montseny)